

Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені
проф. Поніманської Т.І.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК17 Профілактика емоційного вигорання спеціального педагога

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність 016 Спеціальна освіта

(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма Спеціальна освіта

(назва освітньої програми)

Факультет педагогічний

(назва факультету)

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма _ Профілактика емоційного вигорання спеціального педагога _ для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта.

Мова навчання _____ українська _____

Розробники: Войтович Оксана Василівна – ст.викладач кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

Протокол від “ 27 ” _____ серпня _____ 2019 року № 8 _____

Завідувач кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

(підпис)

(проф. І. М. Дичківська)
(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією педагогічного факультету за спеціальністю 016 Спеціальна освіта

Протокол від “ 30 ” _____ серпня _____ 2019 року № 2 _____

Голова навчально-методичної комісії педагогічного факультету

(підпис)

(доц. Н. А. Сяська)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність: 016 Спеціальна освіта (Логопедія. Спеціальна психологія)	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: розробити індивідуальний план профілактики емоційного вигорання		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		3-й	3-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год. самостійної роботи студента – 4 год.	Освітній рівень: <u><i>магістр</i></u>	20 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	2 год.
		Лабораторні	
		10 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		80 год.	110 год.
		Індивідуальні завдання:	
		10 год.	
		Вид контролю:	
	залік	залік	
Передумови для вивчення дисципліни: : «Загальна психологія», «Вступ до спеціальності», «Педагогіка вищої школи», «Педагогічна творчість», «Діагностика та розвиток педагогічних здібностей».			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

формування у здобувачів системи знань, умінь та навичок необхідних для ефективного виконання функціональних обов'язків спеціального педагога; особистісно-професійний розвиток, що пов'язаний з профілактикою «емоційного вигорання», формування досвіду здобувачів щодо пошуку, добору та адаптації шляхів та методів для здійснення діагностики, профілактичних заходів та визначення напрямів подолання симптомів професійного та емоційного вигорання.

Завдання курсу:

- оволодіння теоретичними знаннями про основні підходи до вивчення емоційного вигорання в діяльності фахівців спеціальної освіти, причини виникнення, основні симптоми та форми прояву, його вплив на поведінку, професійну діяльність й психічне здоров'я педагогів;
- розвиток та формування умінь для виявлення основних проявів синдрому «емоційного вигорання» у фахівців спеціальної освіти;

- ознайомлення з основами психічної саморегуляції професіонала як умов профілактики професійного вигорання.

У процесі вивчення дисципліни у здобувачів вищої освіти формуються такі **компетентності**:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у галузі спеціальної та інклюзивної освіти або у процесі професійної діяльності (корекційній навчально-виховній, навчально-реабілітаційній), що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК-02. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, застосування знань у практичних ситуаціях, генерування нових ідей (креативність), виявлення, постановки та вирішення проблем.

ЗК-07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо; усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК-10. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- **ФК-03.** Здатність використовувати поглиблені спеціальні знання та уміння при вирішенні науково-практичних завдань у галузі спеціальної освіти, а також продукувати нові для вирішення проблемних професійних завдань.
- **ФК-05.** Здатність самостійно здобувати нові професійні знання, формувати фахові вміння, постійно самовдосконалюватися в професії, виконувати науково-дослідну роботу в галузі спеціальної освіти; аналізувати соціально-значущі проблеми і використовувати результати в професійній діяльності спеціального педагога.
- **ФК-11.** Здатність організовувати освітню та/або корекційну роботу в закладах спеціальної та інклюзивної освіти з дотриманням принципів толерантної комунікації, що запобігатиме виникненню конфліктних ситуацій, непорозумінь та емоційного вигорання спеціального педагога.

3. Очікувані результати навчання

ПРН-16. Реалізовувати принципи педагогіки толерантності у професійній діяльності спеціального педагога.

ПРН-17. Розробляти шляхи формування сприятливого соціально-психологічного клімату у процесі взаємодії з дітьми з особливими освітніми потребами, їхніми батьками та в педагогічному колективі, при виникненні управляти конфліктною ситуацією, застосовувати методи подолання і попередження конфліктів.

ПРН-18. Запобігати виникненню професійного та емоційного вигорання спеціального педагога.

ПРН-22. Володіти здатністю до створення толерантного освітнього простору та міжкультурної взаємодії.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Емоційне вигорання: поняття, симптоми та детермінанти виникнення.

Тема 1. Основні поняття та дослідження феномену професійного та емоційного вигорання

Актуальність теми профілактики емоційного вигорання. Термін «емоційне вигорання», «професійне вигорання», фактори, що впливають на вигорання. Підходи до визначення синдрому професійного вигорання.

Характеристика симптомів (втома; виснаження; негативне ставлення до себе, вихованців, співробітників; психосоматичні нездужання; наявність шкідливих звичок; порушення харчової поведінки; автоматичне виконання своєї роботи; повна відсутність творчої ініціативи; агресивність; дратівливість; напруженість; неспокій; тривожність; гнів; негативний настрій у вигляді цинізму) і стадій емоційного вигорання у педагогічних працівників спеціальної освіти.

Особливості впливу дестабілізуючих факторів на виникнення синдрому емоційного вигорання у спеціальних педагогів.

Емоційна виснаженість – відчуття спустошеності і втоми, викликане власною роботою. Емоційна компетентність. Психічне здоров'я. Характеристики, що визначають психічно здорову особистість. Значення впливу емоційної компетентності на формування загальної стресостійкості організму. Детермінанти професійного вигорання: соціально-економічні, соціально-психологічні, індивідуально-психологічні, соціально-демографічні, професійні.

Тема 2. Ознаки та чинники виникнення синдрому професійного вигорання.

Характеристика основних ознак. Зміни (погіршення) фізичного або психічного стану працівника. Фізичне виснаження: втома, часті хвороби; неможливість відновити здоров'я, відпочити; приймання великої кількості ліків, алкоголю, психотропних речовин; безсоння, виразка шлунку, біль в спині, шії.

Рівні професійних деформацій особистості: загальнопрофесійні, спеціальнопрофесійні, професійно-типологічні. Психічна втома: неможливість відчувати будь-які позитивні емоції; безсилля; фрустрація; дратівливість; почуття невдачі; почуття перевантаження; гнів, образа, байдужість, збільшення підозрливості, недовіра.

Зміни у відношенні до роботи, людей. Зниження ефективності роботи; протидія змінам, творчому підходу; цинічне ставлення до роботи; негативне ставлення до людей; втрата інтересу до людей; нав'язування думок, цінностей та установок; бажання маніпулювати.

Проблеми в міжособистісних стосунках: уникання або надмірна соціалізація з колегами.

Основні чинники виникнення синдрому емоційного вигорання педагога: недостатня професійна підготовка; брак практичного досвіду, молодий вік; недостатній рівень емоційної та соціальної підтримки з боку колег, керівників, брак заохочення, визнання успіху; завантаженість роботою; негативний вплив роботи на сімейне життя; особисті якості (сором'язливість, невпевненість у собі); обмежені можливості для підвищення кваліфікації; високі вимоги до рівня професіоналізму.

Тема 3. Специфіка емоційного вигорання у фахівців спеціальної освіти.

Компоненти професійного вигорання: напруження, резистенція, виснаження. Особливості діяльності спеціального педагога в спеціальних дошкільних закладах. Специфіка освітніх потреб дітей раннього і дошкільного віку із порушеннями психофізичного розвитку і їх вплив на діяльність та особистість спеціального педагога.

Організаційні форми допомоги дошкільникам із різними порушеннями психофізичного розвитку. Корекційна спрямованість виховання і навчання. Організація роботи з батьками дітей, виснажуваність педагога в процесі такої взаємодії.

Збереження емоційної стійкості в умовах інклюзивної освіти в сучасних наукових дослідженнях, в процесі підготовки фахівців до роботи та забезпечення їх фаховою психологічною підтримкою в процесі роботи.

Поняття про професійний стрес. Стрес, стресори, стрес-синдром. Вплив професійного стресу на особистість і професійну діяльність. Чинники професійного стресу: фізичні та психологічні стресори, загальні та специфічні стресори. Ознаки професійного стресу. Поняття про професійну кризу.

Тема 4. Психолого-педагогічний супровід професійної діяльності спеціальних педагогів як засіб збереження психічного здоров'я

Поняття супроводу професійної діяльності у сучасній психологічній науці. Сутність і співвідношення понять «психологічне забезпечення» та «психологічний супровід» професійної діяльності спеціального педагога.

Різниця та схожість психологічного супроводу професійної діяльності у зв'язку з її особливостями (складність, дія психологічних чинників).

Основна мета, завдання та функції психологічного супроводу професійної діяльності спеціального педагога. Основні принципи психологічного супроводу. Основні етапи психологічного супроводу професійної діяльності.

Програма психологічного супроводу: основні вимоги та структурні елементи.

Основні напрями діяльності психологічного супроводу професійної діяльності спеціального педагога: психологічна просвіта, профілактика, діагностика (індивідуальна та групова), розвивальна робота (індивідуальна та групова), корекційна робота (індивідуальна і групова), консультування (індивідуальне та групове), психологічна експертиза. Алгоритми психологічного супроводу професійної діяльності спеціального педагога.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Профілактики та подолання емоційного вигорання.

Тема 1. Організація та діагностичний інструментарій дослідження емоційного вигорання педагогів спеціальної освіти.

Мета, ціль і завдання діагностики спеціального педагога. Специфіка психодіагностичної роботи в межах психологічного супроводу професійної діяльності спеціального педагога.

Процедури та методи психодіагностики особистості спеціального педагога. Основні типи проблем спеціальних педагогів. Діагностичні симптоми: психофізичні, соціально-психологічні, поведінкові.

Експертиза професійної діяльності спеціального педагога: задачі і значення. Компетенція та методика проведення професійно-психологічної експертизи. Зв'язок професійно-психологічної експертизи з проблемами професійної орієнтації, професійної інформації.

Тема 2. Система заходів профілактики емоційного вигорання спеціальних педагогів.

Мета, ціль і завдання профілактики. Основні напрямки профілактичної роботи зі спеціальним педагогом: робота з адаптації спеціального педагога до умов професійної діяльності в умовах даної конкретної організації; створення спеціальних програм для роботи з педагогами; створення умов, які сприяють попередженню дезадаптації при зміні місця роботи, посади, професії; проведення різних заходів зі створення сприятливого психологічного клімату в спецустанові; здійснення заходів щодо попередження та зняття перевантаження педагогів.

Види профілактики: первинна, вторинна та третинна. Орієнтовний зміст психологічної профілактики під час супроводу професійного розвитку спеціального педагога. Форми та заходи профілактичної роботи з педагогічним колективом. Критерії ефективності профілактичної роботи зі спеціальними педагогами.

Тема 3. Організація професійної діяльності як засобу профілактики емоційного вигорання.

Організація і особливості виконання функцій, які виконує спеціальний педагог. Зміст роботи вчителя-дефектолога. Заходи запобігання дій факторів, що є причиною емоційного вигорання.

Командний метод роботи (основні принципи роботи команди), ефективний розподіл робочого часу, розподіл пріоритетів між завданнями (метод АБВ), організація робочого місця і місця відпочинку, система оцінювання ефективності роботи, система заохочень, психологічний клімат колективу (проведення груп психологічної підтримки та самопомоги, ефективні шляхи вирішення конфліктних ситуацій в колективі).

Тема 4. Система заходів корекції попередження емоційного вигорання педагогів.

Мета, ціль і завдання психологічної корекції у роботі з спеціальним педагогом.

Види психокорекції, принципи, цілі і завдання цієї роботи, основні моделі психокорекційної практики. Етапи психокорекції. Види та моделі психокорекції у роботі зі спеціальним педагогом. Індивідуальна та групова психокорекція. Специфіка методів і прийомів психокорекції про здійснення та реалізації психологічного супроводу професійної діяльності спеціального педагога. Особливості роботи з різними віковими групами. Психокорекційна програма: вимоги, принципи та структура.

Тема 5. Особливості соціально-психологічного тренінгу в подоланні емоційного вигорання.

Мета, ціль і завдання тренінгової роботи зі спеціальними педагогами. Орієнтовний зміст тренінгової роботи з педагогічним колективом. Зміст взаємодії в тренінговій групі. Групові норми. Єдність і конкуренція в групі. Типи лідерства та групові ролі. Взаємодія тренера і групи. Взаємозв'язок мети тренінгу та структури групи. Програма тренінгу: вимоги, принципи та структура. Основні методи тренінгової роботи: мінілекції, групова дискусія, мозковий штурм, структуровані та рухові вправи, психомалюнок, тестування. рольова гра та метод психодрами.

Проблема оцінки ефективності СПТ. Ефекти СПТ: моніторинг успішності, система експрес-аналізу. Основні детермінанти успішності тренінгу. Величина групи. Активність учасників. Приріст знань і вдосконалення умінь як ефекти СПТ.

Тема 6. Роль аутодіагностики та саморозвитку педагога в подоланні емоційного вигорання.

Методи гармонізації психофізичного стану людини. Фізіологічний рівень регуляції психофізичного стану (вплив на фізичне тіло). Емоційно-вольова регуляція психофізичного стану (вплив на емоційний стан). Ціннісно-смысловий рівень регуляції психофізичного стану (вплив на думки, зміна світогляду).

Фізіологічний рівень регуляції психофізичного стану (вплив на фізичне тіло): сон, збалансоване, насичене вітамінами і мінералами харчування, достатнє фізичне навантаження, заняття спортом, ранкова гімнастика, танці, фітотерапія, гомеопатія, масаж, терапія кольором.

Емоційно-вольова регуляція психофізичного стану (вплив на емоційний стан): гумор, музика, спілкування з сім'єю, друзями, заняття улюбленою справою, хобі, спілкування з природою (природа завжди дає людині відчуття приливу сил, відновлення енергії), спілкування з тваринами, медитації, візуалізації, аутотренінги (самонавіювання).

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Емоційне вигорання: поняття, симптоми та детермінанти виникнення.													

Тема 1. Основні поняття та дослідження феномену професійного та емоційного вигорання	12	2	2			8	12	1				11
Тема 2. Ознаки та чинники виникнення синдрому емоційного вигорання.	12	2	2			8	12					12
Тема 3. Специфіка емоційного вигорання у фахівців спеціальної освіти.	12	2	2			8	12					12
Тема 4. Психолого-педагогічний супровід професійної діяльності спеціальних педагогів як засіб збереження психічного здоров'я	12	2		2		8	12	1				11
Разом за змістовим модулем 1	48	8	6	2		32	48	2	-	-		46
Змістовий модуль 2. Профілактика та подолання емоційного вигорання.												
Тема 1. Організація та діагностичний інструментарій дослідження емоційного вигорання педагогів спеціальної освіти.	12	2		2		8	12	1				11
Тема 2. Система заходів профілактики емоційного вигорання спеціальних педагогів.	12	2	2			8	12	1				11
Тема 3. Організація професійної діяльності як засобу профілактики емоційного вигорання.	12	2		2		8	12		2			10
Тема 4. Система заходів корекції попередження емоційного вигорання педагогів.	12	2		2		8	12	1				11
Тема 5. Особливості соціально-психологічного тренінгу в подоланні емоційного вигорання.	12	2		2		8	12	1				11
Тема 6. Роль аутодіагностики та саморозвитку педагога в подоланні емоційного вигорання.	12	2	2			8	12			2		10
Разом за змістовим модулем 2	72	12	4	8		48	72	4	2	2		64

Усього годин	120	20	10	10		80	120	6	2	2		110
Модуль 2												
ІНДЗ			-	-	10	-			-	-	-	
Усього годин					10							

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття феномену професійного та емоційного вигорання	2
2	Фактори виникнення синдрому емоційного вигорання.	2

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Емоційне вигорання у фахівців спеціальної освіти.	2
2	Профілактичні заходи емоційного вигорання спеціальних педагогів.	2
3	Роль аутодіагностики та саморозвитку педагога в подоланні емоційного вигорання.	2

8. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Психолого-педагогічний супровід професійної діяльності спеціальних педагогів	2
2	Діагностичний інструментарій дослідження емоційного вигорання педагогів спеціальної освіти.	2
3	Організація професійної діяльності як засобу профілактики емоційного вигорання.	2
4	Система заходів корекції попередження емоційного вигорання педагогів.	2
5	Особливості соціально-психологічного тренінгу в подоланні емоційного вигорання	2

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підготувати реферат: «Історія досліджень з проблеми емоційного вигорання».	3
2.	Проаналізуйте правові документи, у яких закріплені фахові обов'язки та вимоги до роботи спеціального педагога	3
3.	Складіть схему «Причини та чинники професійного вигорання»	3
4.	Скласти карту якостей особистості спеціального педагога	4
5.	Розробити власну картку фахових якостей	4
6.	Виписати ознаки психічного здоров'я	3
7.	Виписати ознаки стресового напруження	3
8.	Опрацювати літературу і виписати способи профілактики ризикливих психоемоційних станів	3
9.	Розробити рекомендації педагогам щодо збереження психічного здоров'я	4
10	Скласти алгоритм психолого-педагогічного супроводу професійної діяльності спеціального педагога	4
11	Ознайомитись із методами психодіагностики особистості	3

	спеціального педагога	
12	Розробити процедуру проведення професійно-психологічної експертизи спеціального педа	4
13	Розробити комплекс заходів для колективу спец закладу щодо профілактики емоційного вигорання	3
14	Здійснити самоаналіз і вивчення особливостей власного сприйняття життєвих ситуацій	3
15	Підібрати вправи емоційно-вольової регуляції психофізичного стану спеціального педагога	3
16	Розробити способи емоційного відновлення	2
17	Підготувати вправи для розвитку саморегуляції	2
18	Підготувати вправи тілесної гімнастики	2
19	Вести словник дисципліни з основними термінами	5
20	З наукових джерел опрацювати питання щодо основних понять тренінгу	3
21	Підготувати цикл тренінгових занять для профілактики емоційного вигорання	4
22	Розробити лекцію щодо питання профілактики професійного та емоційного вигорання	3
23	Підготувати проект «Організація робочого часу спеціального педагога»	4
24	Опрацювати методи емоційно-вольової регуляції психофізичного стану спеціального педагога	3
25	Здійснити аутодіагностику за допомогою діагностичних тестів	2
	всього	80

10. Індивідуальні завдання.

1. Ведення педагогічного словника.
2. Підготувати проект та його презентацію на тему: «Організація робочого часу спеціального педагога».
3. Розробити індивідуальний план профілактики емоційного вигорання

11. Методи навчання: словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); практичний метод (лабораторні та практичні заняття); наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); самостійна робота (розв'язання завдань); індивідуальна науково-дослідна робота.

12. Методи оцінювання: усне або письмове опитування; тестування; реферати; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; захист лабораторних і практичних робіт; залік.

13. Засоби діагностики результатів навчання:

стандартизовані тести; командні проекти; аналітичні звіти, реферати; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; завдання на лабораторному реальних об'єктах.

14. Критерії оцінювання результатів навчання

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	А	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82-89	В	добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	

			незначна			
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	зараховано
60-63	E	задовільно	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює			

			на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ. Залік виставляється за результатами поточного модульного контролю, проводиться по завершенню вивчення навчальної дисципліни.

Розподіл балів, що отримують здобувачі

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						ІНДЗ	
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T5	T6	10	140 (100)
11	6	11	11	11	11	11	11	6	11		
Модульний контроль – 10				Модульний контроль – 10						Підсумкове тестування – 10	

Коефіцієнт перерахунку $140:100=1,4$

15 Методичне забезпечення

Опорні конспекти лекцій, методичні розробки до проведення семінарських і практичних занять, навчальні посібники, інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни, нормативні документи, ілюстративні матеріали, реєстр методичних вказівок, планів семінарських занять, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо.

16. Питання до підготовки до підсумкового контролю (заліку)

1. Історія досліджень професійного та емоційного вигорання.
2. Поняття професійного та емоційного вигорання.
3. Основні форми прояву емоційного стресу.
4. Характеристика симптомів та етапів емоційного вигорання.
5. Психічне здоров'я. Характеристики, що визначають психічно здорову особистість.
6. Вплив емоційної компетентності на формування загальної стресостійкості організму.
7. Детермінанти професійного вигорання: соціально-економічні, соціально-психологічні, індивідуально-психологічні, соціально-демографічні, професійні.
8. Емоційна виснаженість як критерій емоційного вигорання.
9. Рівні професійних деформацій особистості: загальнопрофесійні, спеціальна професійні, професійно-типологічні.
10. Поняття про професійний стрес. Стрес, стресори, стрес-синдром.
11. Поняття супроводу професійної діяльності у сучасній науці.
12. Діагностичні симптоми: психофізичні, соціально-психологічні, поведінкові.
13. Запобіжний напрямок профілактики емоційного стресу.
14. Методи опосередкованого впливу на психічні стани.
15. Соціально-демографічні та гендерні аспекти синдрому «професійного вигорання».
16. Регулятивно-корекційний напрямок профілактики емоційного стресу.
17. Діагностика психічних станів за допомогою проєктивних тестів.
18. Експертиза професійної діяльності спеціального педагога: задачі і значення.
19. Поняття про професійну кар'єру, її основні етапи та види.
20. Індивідуальна технологія профілактики й подолання синдрому «емоційного вигорання».
21. Дослідження вегетативних проявів психічних станів.
22. Групова технологія профілактики й подолання синдрому «емоційного вигорання».
23. Самооцінка емоційних станів.
24. Вплив гендерних чинників на розвиток синдрому «емоційного вигорання».
25. Психологічне консультування в умовах розвитку професійно обумовлених деструкцій.
26. Шкала депресії Е.Бека.
27. Вплив гендерних чинників на професійну кар'єру в освітніх організаціях.
28. Соціально-психологічна профілактика професійно обумовлених деструкцій.
29. Методика диференційної діагностики депресивних станів В.Жмурова.
30. Психологічні чинники, що впливають на розвиток професійної кар'єри.
31. Гендерні характеристики працівників та їх взаємозв'язок із професійним стресом та синдромом «професійного вигорання».
32. Методика диференційної діагностики депресивних станів В. Зунга
33. Поняття про професійну кар'єру, її основні етапи та види.
34. Психологічні особливості синдрому «професійного вигорання».
35. Методи гармонізації психофізичного стану людини.

17. Рекомендована література

основна

1. Зазимко О.В., Кліх Л.В., Тракай В.Г. Організація освітнього процесу у вищих

- навчальних закладах України: монографія. Київ: РВВ НУБіП України, 2016. 476 с.
2. Колтунович Т. А. Як не згоріти в полум'ї професії : теорія, діагностика, корекція: навчально-методичний посібник. Чернівці: Видавничий дім «РОДОВІД», 2016. 164 с.
 3. Креч Т.В., Дитюк С.О. Педагогіка вищої школи: навч. пос. Харків, 2017. 141 с.
 4. Профілактика професійного вигорання працівників соціальної сфери: методичні рекомендації/ за заг. ред. М.Л. Авраменка. Львів, 2008. 53 с.
 5. Синдром «професійного вигорання» та професійна кар'єра працівників освітніх організацій: гендерні аспекти: Навч. посіб. К.: Міленіум, 2004. 264 с.

Допоміжна

1. Бондар В.І. Проблеми корекційного навчання у спеціальній педагогіці. К., 2005.
2. Гриньова М.В. Саморегуляція. Навчально-методичний посібник. Полтава : АСМІ. 2008. 268 с.
3. Грицук О.В. Психологічні аспекти динаміки емоційного вигорання у вчителів / О.В. Грицук. *Психологія у суспільстві, що трансформується*. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010. С. 105-110.
4. Дефектологія: Словарь-справочник / Под. ред. Б.П. Пузанова. М., 1996.
5. Барановська Л.В. Педагогіка та психологія вищої школи. Київ: НАУ, 2016. 238с.
6. Гера Т.І. Тренінгова методика проведення лабораторних, семінарських і практичних робіт із загальної психології як засіб психологічного супроводу майбутніх педагогів: монографія. Дрогобич, 2015. 243 с.
7. Дослідницька робота студентів / За ред. І.М.Дичківської, О.А. Козлюк. Рівне, 2018.
8. Журавель Т. В. Запобігання професійному вигоранню фахівців соціальної сфери : тренінгове заняття. *Соціальний педагог*. Спецвипуск. 2014. №10 (94).С. 35–46.
9. Жогно Ю. П. Психологічні особливості емоційного вигорання педагогів : дис.канд. психол. наук : 19.00.07. Одеса, 2009. 249 с.
10. Зайчикова Т.В. Діагностика та профілактика синдрому професійного вигорання у вчителів: Методичні рекомендації. Київ – Рівне, 2003. 24 с.
11. Концепція розвитку педагогічної освіти. Київ, 2018.
12. Луценко І.О. Методика викладання фахової методичної дисципліни як система підготовки майбутніх вихователів до реалізації особистісно орієнтованого підходу. *Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки)*. №2. Бердянськ: БДПУ, 2005.
13. Міщенко М. С. Профілактика та корекція емоційного вигорання у практичних психологів. *Вісник Харківського національного університету*. Серія Психологія. № 1150. Харків, 2015. С. 30–34.
14. Методика исследования эмоционального выгорания. СПб. : Питер, 2005. С. 359–369.
15. Методичні рекомендації для спеціалістів соціальних служб «Профілактика подолання професійного та емоційного вигорання». Київ, 2004. – С.7- 45.
Пашенко М.І. Технологія використання активних методів навчання: навч. посібник. Київ: Наук, світ, 2003. 99 с.
16. Перегончук Н. В Проблема емоційної стійкості в професійній діяльності педагога / Н. В. Перегончук. *Проблеми загальної та педагогічної психології : зб. наук. праць Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України* ; за ред. С. Д. Максименка. К., 2010. С. 322–331.
17. Помиткіна Л. Проблема емоційного вигорання студентів. *Соціальна психологія*. 2008. №6. С. 97
18. Скугаревская М. М. Синдром эмоционального выгорания и основные этапы его развития. *Проблемы исследования синдрома «выгорания» и пути его коррекции у*

спеціалістів «помогаючих» професій: збірник научн. статей / под ред. В. В. Лукьянова, С.А. Подсадного. КГУ, 2007. С. 146–148.

19. Спельчук О.В. Хмарні технології – нова парадигма у навчанні. Режим доступу: <http://epkznu.com/wp-content/uploads//2015/03/СПЕЛЬЧУК.pdf>
20. Шапошникова І.В. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу у вищій школі (види навчальних занять). Херсон: Гельветика, 2016. 63 с.

16. Інформаційні ресурси

www.krok.org.ua/method-ukr.php – Клуб працівників спеціальної освіти

www.logopedu.com.ua – клуб професійних логопедів

www.ikpp.npu.edu.ua – Інститут корекційної педагогіки та психології НПУ імені М. П.

Драгоманова

www.naps.gov.ua/ua/structure/institutions/special_pedagogy – Інститут спеціальної педагогіки

НАПН України

www.iitzo.gov.ua/korektsijna-ta-inklyuzyvna-osvita/prohramno-metodychne-zabezpechennya –

програмно-методичне забезпечення корекційної та інклюзивної освіти

<http://www.uasp.org.ua> – українська асоціація корекційних педагогів.

Робоча програма «Профілактика емоційного вигорання спеціального педагога» перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 2020-2021 навчальний рік на засіданні кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

Розділ робочої програми навчальної дисциплін	Зміни і доповнення

Протокол від “31” серпня 2020 року № 7

Завідувач кафедри (проф. Дичківська І.М.)
Робочу програму рпня 2020 року № 7

Голова навчально-методичної комісії (доц. Сяська Н.А.)

Робоча програма «Профілактика емоційного вигорання спеціального педагога» перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

Розділ робочої програми навчальної дисциплін	Зміни і доповнення

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Завідувач кафедри _____ (_____)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)

Робоча програма «Профілактика емоційного вигорання спеціального педагога» перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

Розділ робочої програми навчальної дисциплін	Зміни і доповнення

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Завідувач кафедри _____ (_____)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)

Робоча програма «Профілактика емоційного вигорання спеціального педагога» перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

Розділ робочої програми навчальної дисциплін	Зміни і доповнення

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Завідувач кафедри _____ (_____)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)

Робоча програма «Профілактика емоційного вигорання спеціального педагога» перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

Розділ робочої програми навчальної дисциплін	Зміни і доповнення

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Завідувач кафедри _____ (_____)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)

Рівненський державний гуманітарний університет
Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені
проф. Поніманської Т.І.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Профілактика емоційного вигорання спеціального педагога
Викладач	Старший викладач Войтович Оксана Василівна
Профайл викладача (ів) на сайті кафедри	https://doshkilnardgu.webnode.com.ua/vikladatskij-sklad/vojtovich-o-v/
E-mail викладача:	oksana.voitovych@rshu.edu.ua
Посилання на освітній контент дисципліни в CMS Moodle (за наявності) або на іншому ресурсі	
Консультації	Очні консультації – 2 години на тиждень (понеділок) Он-лайн консультації – 2 години на тиждень (за попередньою домовленістю з викладачем курсу)

Анотація дисципліни

Профілактика емоційного вигорання спеціального педагога – один з важливих компонентів підготовки сучасного педагога. Який дає знання про основні підходи щодо емоційного вигорання в діяльності фахівців спеціальної освіти, причини виникнення, основні симптоми та форми прояву, його вплив на поведінку, професійну діяльність й психічне здоров'я педагогів

Дисципліна має забезпечити високий рівень професійної, організаційної, методичної та корекційної діяльності спеціального педагога, зокрема забезпечити знаннями, уміннями та навичками необхідними для ефективного виконання функціональних обов'язків спеціального педагога; особистісно-професійний розвиток, що пов'язаний з профілактикою «емоційного вигорання», формування досвіду здобувачів щодо пошуку, добору та адаптації шляхів та методів для здійснення діагностики, профілактичних заходів та визначення напрямів подолання симптомів професійного та емоційного вигорання.

Назване зумовлює актуальність викладання дисципліни «Профілактика емоційного вигорання спеціального педагога» для фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань 01 «Освіта/педагогіка», спеціальності – 016 Спеціальна освіта.

Опанування знаннями з курсу реалізується за допомогою основних організаційних форм навчання: лекцій, практичних (семінарських) занять, консультацій, самостійної роботи тощо. Остання займає провідне місце в системі освітнього процесу та передбачає аналіз конкретних ситуацій, виконання творчих завдань тощо.

Силабус упорядковано із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації освітнього процесу у закладі вищої освіти.

Навчальна дисципліна належить до вибірових дисциплін циклу професійної підготовки.

Опис навчальної дисципліни

ВК17 Профілактика емоційного вигорання спеціального педагога
кафедра педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т. І.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність: 016 Спеціальна освіта.	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: розробити індивідуальний план профілактики емоційного вигорання		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		3-й	3-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 год. самостійної роботи студента – 11 год.	Освітній рівень: магістр	20 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	2 год.
		Лабораторні	
		10 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		80 год.	110 год.
		Індивідуальні завдання:	
		10 год.	
Вид контролю:			
залік			

Передумови

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Профілактика емоційного вигорання спеціального педагога» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував матеріалом таких дисциплін як: «Загальна психологія», «Вступ до спеціальності», «Педагогіка вищої школи», «Педагогічна творчість», «Діагностика та розвиток педагогічних здібностей».

Мета і завдання дисципліни

1. Метою викладання дисципліни є: формування у здобувачів системи знань, умінь та навичок необхідних для ефективного виконання функціональних обов'язків спеціального педагога; особистісно-професійний розвиток, що пов'язаний з профілактикою «емоційного вигорання», формування досвіду здобувачів щодо пошуку, добору та адаптації шляхів та методів для здійснення діагностики, профілактичних заходів та визначення напрямів подолання симптомів професійного та емоційного вигорання.

2. Основними завданнями вивчення дисципліни є: оволодіння теоретичними знаннями про основні підходи до вивчення емоційного вигорання в діяльності фахівців спеціальної освіти, причини виникнення, основні симптоми та форми прояву, його вплив на поведінку, професійну діяльність й психічне здоров'я педагогів; розвиток та формування

умінь для виявлення основних проявів синдрому «емоційного вигорання» у фахівців спеціальної освіти; ознайомлення з основами психічної саморегуляції професіонала як умов профілактики професійного вигорання.

3. Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна:

інтегральна:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у галузі спеціальної та інклюзивної освіти або у процесі професійної діяльності (корекційній навчально-виховній, навчально-реабілітаційній), що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні:

ЗК-02. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, застосування знань у практичних ситуаціях, генерування нових ідей (креативність), виявлення, постановки та вирішення проблем.

ЗК-07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо; усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК-10. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

спеціальні:

ФК-03. Здатність використовувати поглиблені спеціальні знання та уміння при вирішенні науково-практичних завдань у галузі спеціальної освіти, а також продукувати нові для вирішення проблемних професійних завдань.

ФК-05. Здатність самостійно здобувати нові професійні знання, формувати фахові вміння, постійно самовдосконалюватися в професії, виконувати науково-дослідну роботу в галузі спеціальної освіти; аналізувати соціально-значущі проблеми і використовувати результати в професійній діяльності спеціального педагога.

ФК-11. Здатність організувати освітню та/або корекційну роботу в закладах спеціальної та інклюзивної освіти з дотриманням принципів толерантної комунікації, що запобігатиме виникненню конфліктних ситуацій, непорозумінь та емоційного вигорання спеціального педагога.

Очікувані результати навчання

ПРН-16. Реалізовувати принципи педагогіки толерантності у професійній діяльності спеціального педагога.

ПРН-17. Розробляти шляхи формування сприятливого соціально-психологічного клімату у процесі взаємодії з дітьми з особливими освітніми потребами, їхніми батьками та в педагогічному колективі, при виникненні управляти конфліктною ситуацією, застосовувати методи подолання і попередження конфліктів.

ПРН-18. Запобігати виникненню професійного та емоційного вигорання спеціального педагога.

ПРН-22. Володіти здатністю до створення толерантного освітнього простору та міжкультурної взаємодії.

Дидактична карта дисципліни

Тема заняття, кількість годин	Форма діяльності	Методи навчання і оцінювання	Оцінювання аудиторної роботи	Завдання самостійної і домашньої роботи, години	Література, інформаційні ресурси	Оцінювання самостійної домашньої роботи	Термін виконання самостійної роботи
Змістовий модуль 1. Професійне вигорання: поняття, симптоми та детермінанти виникнення.							
Тема 1. Основні поняття та дослідження феномену професійного та емоційного вигорання – 2 год. Поняття феномену професійного та емоційного вигорання – 2 год.	Лекція	МН1, МН3	1 бал	1. Підготувати реферат: «Історія досліджень з проблеми емоційного вигорання» - 3 год. (МО6) 2. Виписати в словник терміни «професійне вигорання», «синдром емоційного вигорання», «професійний стрес», «стресостійкість» - 1 год. (МО7)	1,4,5,8,15	5 балів	До проведення наступного практичного заняття
	Семинар	МН1, МН2, МН4, МО2, МО6, МО7, МО9	5 балів				
Тема 2. Ознаки та чинники виникнення синдрому емоційного вигорання.– 2 год. Фактори виникнення синдрому емоційного вигорання. – 2 год.	Лекція	МН1, МН3,	1 бал	1. Складіть схему «Причини та чинники професійного вигорання» - 3 год. (МО9) 2. Виписати ознаки стресового напруження - 3 год. (МО2) 3. Виписати в словник терміни: «фізичне виснаження», «професійні деформації особистості», «психічна втома». – 0,5 год. (МО7)	1,4,5,8,9,13	5 балів	До проведення наступного практичного заняття
	Семинар	МН1, МН2, МН4, МО2, МО4, МО7, МО9	5 балів				
Тема 3. Специфіка	Лекція	МН1, МН3	1 бал	1. Скласти карту якостей особистості спеціального	1,2, 4,5,8,9,13,	5 балів	До проведення

емоційного вигорання у фахівців спеціальної освіти.– 2 год. Емоційне вигорання у фахівців спеціальної освіти. - 2 год.	Практикум	МН2, МН4, МН6, МО2, МО5,МО7 МО9	5 балів	педагога - 4 год. (МО5) 2. Розробити власну картку фахових якостей. - 4 год. (МО7) 3. Проаналізуйте правові документи, у яких закріплені фахові обов'язки та вимоги до роботи спеціального педагога – 0,5 год. (МО2)	15		наступного практичного заняття
Тема 4. Психолого-педагогічний супровід професійної діяльності спеціальних педагогів як засіб збереження психічного здоров'я – 2 год. Психолого-педагогічний супровід професійної діяльності спеціальних педагогів – 2 год.	Лекція Лабораторна заняття	МН1, МН3, МН5 МН2, МН4, МН6, МО2, МО4, МО7, МО9	1 бал 5 балів	1. Виписати ознаки психічного здоров'я - 3 год. (МО7) 2. Розробити рекомендації педагогам щодо збереження психічного здоров'я – 4 год. (МО6) 3. Скласти алгоритм психолого-педагогічного супроводу професійної діяльності спеціального педагога. - 4 год. (МО9) 4. Виписати в словник терміни: «Психолого-педагогічний супровід», «психологічне забезпечення» - 0,5 год. (МО7)	1, 2, 3, 5, 7, 15,	5 балів	До проведення наступного практичного заняття
Змістовий модульний контроль	Оцінювання програмних результатів навчання	МО4	10 балів	–	–	–	Не більше 3 днів після проведення модульного контролю

Змістовий модуль 2. Профілактика та подолання емоційного вигорання.

<p>Тема 1. Організація та діагностичний інструментарій дослідження емоційного вигорання педагогів спеціальної освіти.– 2 год.</p> <p>Діагностичний інструментарій дослідження емоційного вигорання педагогів спеціальної освіти.– 2 год.</p>	<p>Лекція</p> <p>Лабораторна заняття</p>	<p>МН1, МН3, МН5</p> <p>МН2, МН3, МН4, МН6, МН7 МО4, МО5, МО7, МО9</p>	<p>1 бал</p> <p>5 балів</p>	<p>1. Ознайомитись із методами психодіагностики особистості спеціального педагога – 3 год. (МО7)</p> <p>2. Розробити процедуру проведення професійно-психологічної експертизи спеціального педагога – 4 год. (МО5).</p> <p>3. Виписати в словник терміни: «експертиза професійної діяльності», «професійної орієнтації» – 0,5 год. (МО7).</p>	<p>1, 2,5, 8, 10, 14, 15</p>	<p>5 балів</p>	<p>До проведення наступного практичного заняття</p>
<p>Тема 2. Система заходів профілактики емоційного вигорання спеціальних педагогів.– 2 год.</p> <p>Профілактичні заходи емоційного вигорання спеціальних педагогів.– 2 год.</p>	<p>Лекція</p>	<p>МН1, МН3</p> <p>МН2, МН4, МН6 МО2, МО4, МО7</p>	<p>1 бал</p> <p>5 балів</p>	<p>1. Розробити лекцію щодо проблеми профілактики професійного та емоційного вигорання – 3 год. (МО7).</p> <p>2. Опрацювати літературу і виписати способи профілактики несприятливих психоемоційних станів – 3 год. (МО2).</p> <p>3. Виписати в словник терміни: «професійна профілактика», «сприятливого психологічного клімату» – 0,5 год. (МО7).</p>	<p>1, 2, 5, 7, 9, 13,</p>	<p>5 балів</p>	<p>До проведення наступного практичного заняття</p>
<p>Тема 3.</p>				<p>1. Підготувати проект</p>	<p>1, 6, 9, 12</p>	<p>5 балів</p>	<p>До</p>

<p>Організація професійної діяльності як засобу профілактики емоційного вигорання.– 2 год.</p> <p>Організація професійної діяльності як засобу профілактики емоційного вигорання.– 2 год.</p>	<p>Лекція</p> <p>Лабораторне заняття</p>	<p>МН1, МН3</p> <p>МН2, МН3, МН4, МН6, МО2, МО4, МО5, МО7</p>	<p>1 бал</p>	<p>«Організація робочого часу спеціального педагога» - 4 год. (МО5)</p> <p>2. Розробити комплекс заходів для колективу спец закладу щодо профілактики емоційного вигорання - 3 год. (МО7)</p> <p>3. Виписати в словник терміни: «командний метод роботи», «групи психологічної підтримки» - 0,5 год. (МО7)</p>			<p>наступного практичного заняття</p>
<p>Тема 4</p> <p>Система заходів корекції попередження емоційного вигорання педагогів.– 2 год.</p> <p>Система заходів корекції попередження емоційного вигорання педагогів.– 2 год.</p>	<p>Лекція</p> <p>Лабораторна заняття</p>	<p>МН1, МН3</p> <p>МН2, МН3, МН4, МН6, МО2, МО4, МО7, МО9</p>	<p>1 бал</p> <p>5 балів</p>	<p>1. Розробити способи емоційного відновлення - 2 год. (МО2).</p> <p>2. Підготувати вправи тілесної гімнастики – 2 год. (МО9).</p> <p>3. Підібрати вправи емоційно-вольової регуляції психофізичного стану спеціального педагога – 3 год. (МО9).</p> <p>4. Виписати в словник терміни: «індивідуальна та групова психокорекція», «психокорекційна програма» – 0,5 год. (МО7).</p>	<p>1, 2, 5, 10,12</p>	<p>5 балів</p>	<p>До проведення наступного практичного заняття</p>
<p>Тема 5.</p> <p>Особливості соціально-психологічного тренінгу в подоланні</p>	<p>Лекція</p>	<p>МН1, МН3</p> <p>МН 5</p>	<p>1 бал</p>	<p>1. З наукових джерел опрацювати питання щодо основних понять тренінгу – 3 год. (МО2).</p> <p>2. Підготувати цикл</p>	<p>3-5, 7, 9,13, 15</p>	<p>5 балів</p>	<p>До проведення наступного практичного заняття</p>

емоційного вигорання.– 2 год. Особливості соціально-психологічного тренінгу в подоланні емоційного вигорання.– 2 год.	Лабораторна заняття	МН2, МН3, МН4, МН6, МО2, МО4, МО7, МО9		тренінгових занять для профілактики емоційного вигорання – 4 год. (МО7). 3. Виписати в словник терміни: «тренінгова робота», «тренінгова група», «програма тренінгу» – 0,5 год. (МО7).			
Тема 6. Роль аутодіагностики та саморозвитку педагога в подоланні емоційного вигорання.– 2 год. Роль аутодіагностики та саморозвитку педагога в подоланні емоційного вигорання.- 2 год.	Лекція Практикум	МН1, МН3 МН2, МН3, МН4, МН6, МО4, МО7, МО9	1 бал 5 балів	1. Здійснити самоаналіз і вивчення особливостей власного сприйняття життєвих ситуацій - 3 год. (МО9). 2. Підготувати вправи для розвитку саморегуляції. — 2 год. (МО9). 3. Здійснити аутодіагностику за допомогою діагностичних тестів - 2 год. (МО7). 4. Виписати в словник терміни: «ауто діагностика», «саморозвиток педагога» - 0,5 год. (МО7).	1, 11, 13,14	5 балів	До проведення наступного практичного заняття
Змістовий модульний контроль	Оцінювання програ мних результатів навчання	МО4	10 балів	–	–	–	Не більше 3 днів після проведення модульного контролю
Підсумковий контроль	тестування	МО7, МО9, МО10	10 балів	Виконання ІНДЗ 1. Ведення педагогічного словника. 2. Підготувати проект та його презентацію на тему:	Захист ІНДЗ	10 балів	Згідно розкладу

				<p>«Організація робочого часу спеціального педагога».</p> <p>3. Розробити індивідуальний план заходів профілактики емоційного вигорання</p>		
--	--	--	--	---	--	--

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття);
- МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
- МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- МН6 – самостійна робота (розв'язання завдань);
- МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- МО1 – екзамени;
- МО2 – усне або письмове опитування;
- МО3 – колоквіум;
- МО4 – тестування;
- МО5 – командні проєкти;
- МО6 – реферати, есе;
- МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;
- МО9 – захист лабораторних і практичних робіт;
- МО10 – залік.

Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет, проектор для комунікації та опитувань, виконання домашніх завдань, виконання завдань самостійної роботи, проходження тестування (поточний, модульний, підсумковий контроль); програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності.

Політика дисципліни

Організація вивчення дисципліни відбувається відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у РДГУ, Положення про академічну доброчесність, Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, що здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

На заняттях **забороняється** використання мобільних пристроїв, виключенням є користування ними лише під час підготовки практичних завдань під час заняття.

Політика щодо відвідування: відвідування усіх видів занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Політика доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та підсумкові завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;

- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших магістрантів;

- не списувати під час виконання тестових завдань та написання контрольних робіт (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

У разі виявлення плагиату в будь-яких видах робіт, Ви отримаєте незадовільну оцінку і повинні будете повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.

Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, модульний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів вищої освіти, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма контролю: залік.

Відвідування лекційних занять оцінюється в 1 бал. Якщо здобувач відвідав усі лекційні заняття, він додатково отримує 2 бали заохочення (**Загальна сума балів – $10 \cdot 1 = 10$**).

Участь у практичних семінарських заняттях, виконання завдань до практичного заняття – **5 балів (Загальна сума балів – $8 \cdot 5 = 40$)**.

Виконання завдань самостійної роботи — 5 балів за кожну тему (**Загальна сума балів – $10 \cdot 5 = 50$**).

Змістовий модульний контроль 10 балів (**Загальна сума балів – $2 \cdot 10 = 20$**).

ІНДЗ – 10 балів

Підсумкове тестування – 10 балів

Додаткові бали (не більше 5 балів): студент може отримати за виявлену творчість і особливу активність у різних видах діяльності.

Критерії оцінювання результатів навчання

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях,	Високий (творчий)	відмінно	зараховано

			переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності		
82-89	B	добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок		
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і		

			розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	зараховано
60-63	E	задовільно	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FХ	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ. Залік виставляється за результатами поточного модульного контролю, проводиться по завершенню вивчення навчальної дисципліни.

Розподіл балів, що отримують здобувачі

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						ІНДЗ	
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T5	T6	10	140 (100)
11	6	11	11	11	11	11	11	6	11		
Модульний контроль – 10				Модульний контроль – 10						Підсумкове тестування – 10	

Коефіцієнт перерахунку $140:100=1,4$

Питання до підготовки до підсумкового контролю (заліку)

1. Історія досліджень професійного та емоційного вигорання.
2. Поняття професійного та емоційного вигорання.
3. Основні форми прояву емоційного стресу.
4. Характеристика симптомів та етапів емоційного вигорання.
5. Психічне здоров'я. Характеристики, що визначають психічно здорову особистість.
6. Вплив емоційної компетентності на формування загальної стресостійкості організму.
7. Детермінанти професійного вигорання: соціально-економічні, соціально-психологічні, індивідуально-психологічні, соціально-демографічні, професійні.
8. Емоційна виснаженість як критерій емоційного вигорання.
9. Рівні професійних деформацій особистості: загальнопрофесійні, спеціальна професійні, професійно-типологічні.
10. Поняття про професійний стрес. Стрес, стресори, стрес-синдром.
11. Поняття супроводу професійної діяльності у сучасній науці.
12. Діагностичні симптоми: психофізичні, соціально-психологічні, поведінкові.
13. Запобіжний напрямок профілактики емоційного стресу.
14. Методи опосередкованого впливу на психічні стани.
15. Соціально-демографічні та гендерні аспекти синдрому «професійного вигорання».
16. Регулятивно-корекційний напрямок профілактики емоційного стресу.
17. Діагностика психічних станів за допомогою проєктивних тестів.
18. Експертиза професійної діяльності спеціального педагога: задачі і значення.
19. Поняття про професійну кар'єру, її основні етапи та види.
20. Індивідуальна технологія профілактики й подолання синдрому «емоційного вигорання».
21. Дослідження вегетативних проявів психічних станів.
22. Групова технологія профілактики й подолання синдрому «емоційного вигорання».
23. Самооцінка емоційних станів.
24. Вплив гендерних чинників на розвиток синдрому «емоційного вигорання»
25. Психологічне консультування в умовах розвитку професійно обумовлених деструкцій.
26. Шкала депресії Е.Бека.
27. Вплив гендерних чинників на професійну кар'єру в освітніх організаціях.
28. Соціально-психологічна профілактика професійно обумовлених деструкцій.
29. Методика диференційної діагностики депресивних станів В.Жмурова.
30. Психологічні чинники, що впливають на розвиток професійної кар'єри.

31. Гендерні характеристики працівників та їх взаємозв'язок із професійним стресом та синдромом «професійного вигорання».
32. Методика диференційної діагностики депресивних станів В. Зунга
33. Поняття про професійну кар'єру, її основні етапи та види.
34. Психологічні особливості синдрому «професійного вигорання».
35. **Методи гармонізації психофізичного стану людини.**

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна

1. Зазимко О.В., Кліх Л.В., Тракай В.Г. Організація освітнього процесу у вищих навчальних закладах України: монографія. Київ: РВВ НУБіП України, 2016. 476 с.
2. Колтунович Т. А. Як не згоріти в полум'ї професії : теорія, діагностика, корекція: навчально-методичний посібник. Чернівці: Видавничий дім «РОДОВІД», 2016. 164 с.
3. Креч Т.В., Дитюк С.О. Педагогіка вищої школи: навч. пос. Харків, 2017. 141 с.
4. Профілактика професійного вигорання працівників соціальної сфери: методичні рекомендації/ за заг. ред. М.Л. Авраменка. Львів, 2008. 53 с.
5. Синдром «професійного вигорання» та професійна кар'єра працівників освітніх організацій: гендерні аспекти: Навч. посіб. К.: Міленіум, 2004. 264 с.

Допоміжна

1. Бондар В.І. Проблеми корекційного навчання у спеціальній педагогіці. К., 2005.
2. Гриньова М.В. Саморегуляція. Навчально-методичний посібник. Полтава : АСМІ. 2008. 268 с.
3. Грицук О.В. Психологічні аспекти динаміки емоційного вигорання у вчителів / О.В. Грицук. *Психологія у суспільстві, що трансформується*. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010. С. 105-110.
4. Дефектологія: Словарь-справочник / Под. ред. Б.П. Пузанова. М., 1996.
5. Барановська Л.В. Педагогіка та психологія вищої школи. Київ: НАУ, 2016. 238с.
6. Гера Т.І. Тренінгова методика проведення лабораторних, семінарських і практичних робіт із загальної психології як засіб психологічного супроводу майбутніх педагогів: монографія. Дрогобич, 2015. 243 с.
7. Дослідницька робота студентів / За ред. І.М.Дичківської, О.А. Козлюк. Рівне, 2018.
8. Журавель Т. В. Запобігання професійному вигоранню фахівців соціальної сфери : тренінгове заняття. *Соціальний педагог*. Спецвипуск. 2014. №10 (94).С. 35–46.
9. Жогно Ю. П. Психологічні особливості емоційного вигорання педагогів : дис.канд. психол. наук : 19.00.07. Одеса, 2009. 249 с.
10. Зайчикова Т.В. Діагностика та профілактика синдрому професійного вигорання у вчителів: Методичні рекомендації. Київ – Рівне, 2003. 24 с.
11. Концепція розвитку педагогічної освіти. Київ, 2018.
12. Луценко І.О. Методика викладання фахової методичної дисципліни як система підготовки майбутніх вихователів до реалізації особистісно орієнтованого підходу. *Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки)*. №2. Бердянськ: БДПУ, 2005.
13. Міщенко М. С. Профілактика та корекція емоційного вигорання у практичних психологів. *Вісник Харківського національного університету*. Серія Психологія. № 1150. Харків, 2015. С. 30–34.

14. Методика исследования эмоционального выгорания. СПб. : Питер, 2005. С. 359–369.
15. Методичні рекомендації для спеціалістів соціальних служб «Профілактика подолання професійного та емоційного вигорання». Київ, 2004. – С.7- 45. Пашенко М.І. Технологія використання активних методів навчання: навч. посібник. Київ: Наук, світ, 2003. 99 с.
16. Перегончук Н. В Проблема емоційної стійкості в професійній діяльності педагога / Н. В. Перегончук. *Проблеми загальної та педагогічної психології* : зб. наук. праць Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України ; за ред. С. Д. Максименка. К., 2010. С. 322–331.
17. Помиткіна Л. Проблема емоційного вигорання студентів. *Соціальна психологія*. 2008. №6. С. 97
18. Скугаревская М. М. Синдром эмоционального выгорания и основные этапы его развития. *Проблемы исследования синдрома «выгорания» и пути его коррекции у специалистов «помогающих» профессий: сборник научн. статей* / под ред. В. В. Лукьянова, С.А. Подсадного. КГУ, 2007. С. 146–148.
19. Спельчук О.В. Хмарні технології – нова парадигма у навчанні. Режим доступу: <http://epkznu.com/wp-content/uploads//2015/03/СПЕЛЬЧУК.pdf>
20. Шапошникова І.В. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу у вищій школі (види навчальних занять). Херсон: Гельветика, 2016. 63 с.

16. Інформаційні ресурси

www.krok.org.ua/method-ukr.php – Клуб працівників спеціальної освіти

www.logopedu.com.ua – клуб професійних логопедів

www.ikpp.npu.edu.ua – Інститут корекційної педагогіки та психології НПУ імені М. П. Драгоманова

www.naps.gov.ua/ua/structure/institutions/special_pedagogy – Інститут спеціальної педагогіки НАПН України

www.iitzo.gov.ua/korektsijna-ta-inklyuzyvna-osvita/prohramno-metodychne-zabezpechennya –

програмно-методичне забезпечення корекційної та інклюзивної освіти

<http://www.uasp.org.ua> – українська асоціація корекційних педагогів